

BOEKEN Venlose kunstenaar verzamelt met Tilburgse collega brieven over de twijfels van pas afgestudeerde collega's

Jonge kunstenaar is wankelmoedig

Een jaar of acht geleden verscheen een boek dat de samensteller 'De Bijbel voor de jonge kunstenaar' noemde. Een nieuw boek geeft nu eindelijk een stem aan die jonge kunstenaar zelf.

door Peter Janssen

Wankelmoedigheid. Het woord bevalt haar. „Het duidt op twijfel”, zegt de Venlose kunstenaar Renée Verberne, „en tegelijk zit er het woord 'moedig' in. Allemaal denken we weleens: hoe nu verder? En dan is het de passie die je door laat gaan.” Zoals Matthijs Walhout het formuleert: „Geen God, geen academie, geen goed excuus, want ik ben nu een kunstenaar. En als ik eenzaam ben dan ben ik dat, maar krachtig ben ik ook.”

Met haar Tilburgse collega Roos van den Oetelaar maakte Renée Verberne dit nieuwe boek, dat *Eenveertig brieven van de jonge kunstenaar* heet. 'Van'. Niet 'aan', zoals het vorige boek. Toen waren het al ervaringen, persoonlijke verhalen en adviezen van een *mid career* kunstenaar, kunstcritici en auteurs aan beginnend kunstenaars. Verberne: „Wij hebben ons boek een beetje uit frustratie gemaakt, omdat in dat andere boek de stem van de jonge kunstenaar niet werd gehoord”. Zij en Van den Oetelaar, beiden beginnend kunstenaar, nodigden daarom 'lotgenoten' uit een brief te schrijven. In hun boek, dat vanavond wordt gepresenteerd in Rotterdam, staan ontroerende en schokkende epistels. Die laten zien dat twijfel inderdaad de emotie is die de jonge kunstenaars het meest plaagt. Net uit de moederschoot van de academie voelen ze zich een beetje verlaten en verwaald. En van de andere kant is er een geloof in eigen kunnen. In één woord heeft het woord geleend van schrijfster-philosofe Désanne van Brederode. „Je weet nooit of je het als beginnend kunstenaar wel gaat redden”, zegt Verberne. „Je hebt jonge kunstenaars die na een paar jaar stoppen, omdat ze denken: dit is niks voor mij.” Het boek is voor de ze mensen een hart onder de riem.

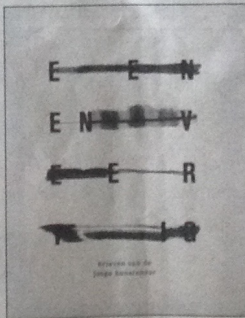

Het in een van de brieven genoemde kunstwerk van Mark Manders op de Biënnale van Venetië in 2013.

foto Peter Janssen

Kunnen ze zien dat ze niet alleen staan in hun twijfel. „Maar het is in het algemeen bedoeld voor kunstliefhebbers, en zelfs voor mensen die kunst zien als een linkse hobby”, zegt Verberne.

Net als in het vorige boek schrijven in deze versie kunstenaars die zich bewonderend uitlaten over een collega of zijn werk. Jonathan van Doordum uit Zwolle adresseert zijn brief aan een kunstwerk van Mark Manders: een bronzen beeld (zie foto) dat twee jaar geleden te zien was in het Nederlands paviljoen op de Biënnale van Venetië. Het laat een vos zien, met op zijn flank een muis, die met een leren riem wordt vastgehouden. Van Doordum was bij de opening in Venetië, verricht door minister Jet Bussemaker. Een teleurstelling. Het leek erop dat ze niet was gekomen als minister van Cultuur maar als minister van Wetenschap, wat ze beide is. Of zelfs als een minister van Verkeer. Want zij liet „de

Het omslag van het brievenboek, ontworpen door Iris Cuppen.

naam van 'kunstenaar' meneer Roosegaarde vallen, en zijn o-zo-handige en toepasbare lichtgevende wegstrepen”, schrijft Van Doordum. Daan Roosegaarde, een van de brievers in het boek

uit 2007, is bedenker van de *Smart Highway*, een interactieve snelweg. Hij is geen kunstenaar maar een veredelde vormgever, suggereert Van Doordum. En Manders heeft ooit gezegd dat een kunstenaar moet oppassen geen veredelde vormgever te worden: 'Maak je werk voor niemand anders dan je zelf'.

Van Doordum schrijft dat hij houvast heeft aan het beeld van Manders. Hij hoopt dat het veel andere jonge kunstenaars inspireert, „zodat wij alle twijfels in deze moeilijke tijd naast ons neer kunnen leggen en ons vrij kunnen storten op het maken van functioneel, tegendraads en autonoom werk.”

Twee brieven in het boek zijn niet ondertekend. Een van die anonieme teksten is een aangrijpend relaas. Een paar regels: „Hoi moeder. Liever had ik begonnen met de aanhef: 'Lieve mama', mama is dichterbij. Maar ik kan niet dicht bij je. Moeder is hard, potdicht.”

Tot slot een mooie brief van een van Roos van den Oetelaar, die ironisch schrijft over het romantische imago van de kunstenaar. Ze heeft het over haar verzameling blikjes met groenten en vis, in de loop der tijd gekregen van oma, want 'Vincent van Gogh werd ook onderhouden door zijn familie'. Ze besluit ze op kleur te sorteren. „Ik bekijk het stilleren en denk aan Vincent van Gogh. Hij zou de inhoud allang hebben opgegeten.”

Ook de vormgeving van het boek is bijzonder. De jonge ontwerpster Iris Cuppen heeft het zo laten inbinden dat je elke brief met een mes of een brievenopener moet losknippen, alsof hij in een envelop zit. En als je het stofomslag eraf haalt, lees je een tekst van Vincent van Gogh. Waarover? Wankelmoedigheid!

Het boek, uitgegeven door Pels & Kemper, kost 17,50 euro en is bij onder andere bol.com verkrijgbaar.

CULTUUR KORT

MUZIEK

Rosenberg zegt tour af na breken pink

De wereldberoemde gipsy jazz-gitarist Stuchelo Rosenberg uit Nuenen, kopstuk van het Rosenberg Trio, heeft bij een val in Frankrijk zijn pink gebroken. Hij annuleert daardoor zijn gehele tournee, zo ook het optreden vanavond in het Eindhovense Parktheater. Rosenberg (1966) wordt wereldwijd gezien als een van de troonopvolgers van gitaarlegende Django Reinhardt.

TELEVISIE

René Froger in derde seizoen van 'Maestro'

Zanger René Froger (foto) en acteur Patrick Stoof worden dirigent in het derde seizoen van *Maestro*. Andere kandidaten worden binnenkort bekendgemaakt. René Froger wilde vorig jaar al meedoen, maar zijn agenda was te vol. Patrick Stoof is bekend van zijn rollen in de series *Smertis* en *Toren C* en de reclames voor Telfort waarin hij een ex-miljoenair speelt. Het nieuwe seizoen van *Maestro* start zondag 17 ja-

RADIO

Pokémon-lied dankzij actie in de Top 2000

Het themalied van tekenfilmserie *Pokémon* komt dit jaar in de Top 2000. Een oproep via sociale media leidde tot voldoende stemmen. *Hello* en *When we were young* van Adele zijn nieuw in de lijst, net als Justin Bieber met *What do you mean?* en *Sorry*, Mark Ronson met *Uptown Funk* en Parijs van Kenny B. Zomerhit *Drank & Drugs* van Lil' Kleine en Ronnie Flex heeft de lijst niet gehaald. De precieze posities van de nummers in de lijst worden 17 de-

JOURNALISTIEK

Gouden Ganzenveer voor Xandra Schutte

De Gouden Ganzenveer 2016 is toegelikt aan Xandra Schutte, journalist en hoofdredacteur van weekblad *De Groene Amsterdammer*. Volgens Gerdi Verbeet, voorzitter van de Academie Gouden Ganzenveer, levert Xandra Schutte een gezaghebbende bijdrage aan de Nederlandse literatuur 'door de combinatie van schrijftalent, creativiteit, eigenzinnigheid en kwaliteitsbesef met het vermogen tot faciliteren en stimuleren van jongere generaties'.